

דף עד.

עין משפט א.ב.

ח"מ סימן קפד סעיף א

א. שלשה שנתנו כסף כל אחד סכום אחר לאחד לקנות להם מקח, וקנה במקצת הדמים אם היו המעות מעורבים **ש** אע"פ שהיתה כוונת השליח לקנות לאחד מהם הרי המקח של כולם וחולקים אותו לפי מעותיהם.

ואם היו המעות צרורים וחתומים אע"פ שהיה בלב השליח לקנות לכולם, לא קנה אלא זה שנקנה המקח מכספו בלבד.

הגה: ואם השליח אמר מפורש **ת** שהוא קונה לאחד מהם במעות מעורבים, הרי חזר משליחות האחרים וזכה לזה שקנה לו.

עין משפט ג.ד.ה.

ח"מ סימן רא סעיף א

א. פסקו דמים **א** ומכר לו בדברים בלבד, ורשם הלוקח רישום על המקח כסימן ידוע, אע"פ שלא נתן כלום מהדמים עדיין כל החוזר בו מקבל מי שפרע **ב**. ואם מנהג המדינה שיקנה הרושם קנין גמור נקנה המקח ואין אחד מהם יכול לחזור, וחייב הלוקח ליתן הדמים, והוא

ש. ממציעא ע"ד ע"א ממימרא דרבא, ורמב"ם פ"ז ממכירה הלכה י"ג. ומעות מעורבים היינו בין שנתנו לו הם צרורים ועירבם ביחד, בין שנתנו לו הם מעות מעורבים בתר ערוב השליח אזלינן וקנה לכולם. סמ"ע ס"ק א'.

אבל בבאר הגולה כתב דכל שלא נתנו לו מעורבים צרורים מקרי.

ת. בסמ"ע ס"ק ב' תמה מדוע לא הביא דעה זו בשם י"א דלדעה ראשונה אין חילוק בין היה כן במחשבתו לפירוש. והש"ך בס"ק א' כתב דאם היו המעות של כל אחד צרורין, אף שפירש שקונה לכולם לא קנו אף לדעה זו.

א. ואפי' במשיכה בעינן פיסוק דמים כמבואר בסי' ר' סעיף ז'. סמ"ע ס"ק א'.

ב. רמב"ם פ"ז ממכירה הלכה ו-ז. ממציעא ע"ד ע"א האי סיטומתא. וזה במטלטלין אבל בקרקעות לא מהני קנין סיטומתא, אם לא שידוע שגם בקרקעות נהגו לקנות בקנין גמור גם בסיטומתא. ש"ך ס"ק א'. ועיין בביאורים ס"ק א' דבמטבע לא מהני קנין סיטומתא וקנין סיטומתא אפי' במטלטלין הוא רק קנין מדרבנן.

ומה שמקבל עליו מי שפרע זה ממסקנת הגמ' שם. וכתב ה"ה בשם הרשב"א דשמעינן מינה כי המנהג מבטל ההלכה בכל כיוצא בזה, שבכל דבר שבממון ע"פ המנהג קונין ומקנין.

שרשם בפני המוכר, או שאמר לו המוכר רשום ^א מקחך.

עין משפט ו.

יו"ד סימן קעה סעיף ד

ה. היה למוכר מאותו המין, אע"פ שלא נגמרה עדיין מלאכתו מותר לפסוק עליו ^ד עד כדי השיעור שיש לו ^ה אע"פ שלא יצא השער עדיין, ובלבד שלא יהיה מחוסר אלא מלאכה אחת או שתיים ^ו אבל אם מחוסר ג' מלאכות אסור.

דף עד:

עין משפט א.ב.ג.

יו"ד סימן קעה סעיף ז

ח. כיון שנקבע השער מותר לפסוק שיתן לו שער הגבוה ^ז, כיצד היו החטים נמכרות ד' סאין בסלע ופסק עמו שיתן לו החטים כשער הזול, אם עמדו אח"כ עשרה סאין בסלע נותן לו עשרה סאין לסלע ^ח.
ט. נתן לו המעות בסתם ולא פסק עמו כשער הגבוה והזול, נותן לו כשער שהיו שוין ^ט כשנתן לו המעות.

ג. לא דוקא "רשום על מקחך" אלא "זיל וקני" והלך ורשמו אפי' שלא בפניו אם דרך המקום לקנות ברשימה זו קנה. סמ"ע ס"ק ג'.

ובקנין סיטומתא וקנין סודר אפי' שנתן כל הדמים ושייך בזה נשרפו חיטיך בעליה, ג"כ קנה קנין גמור כיון שבסתם אינו נותן המעות לא פלוג רבנן. כ"כ בביאורים ס"ק ד' בס"י קצ"ח. ועיין בפעמוני זהב.

ד. ממשנה שם ע"ב ע"ב, וכתב הטור כיון שחסר תיקון קצת לא חשבינן ליה כמו דבר שבידו.

ה. ולא מספיק כאן שיהיה לו מקצת מאותו המין לדעת הרמ"א בסימן קע"ג סעיף ד, דדוקא בהלואת סאה בסאה הקילו בזה כמ"ש בס"י קע"ג סעיף ו'. ט"ז ס"ק ה'.

ו. אפי' אין בידו לגמרו אלא בידי שמים, ובמחוסר ג' מלאכות אסור אפי' בידו לגמרו. ש"ך ס"ק ח' מהטור.

ז. שם במשנה דף ע"ב ע"ב, ופי' שער הגבוה היינו שאם יפחת השער ממה שהוא עכשיו שיתן לו כשער הזול, דהיינו בזול שנותנים פירות הרבה בדמים מועטים, רש"י שם.

ח. ולא מחזי כרבית, שהרי אם היו מעותיו בידו היה יכול לקנות התבואה בזול. פרישה.

ט. דהלכה כת"ק שם במשנה וכרב פפא שם.

ומי שחוזר מקבל מי שפרע^י, ואם היה שליח לאחרים אינו נוטל אלא כשער הזול^ב או מחזיר דמים.
ואין השליח ולא המשלח מקבלים מי שפרע^ל.

עין משפט ד.ה. יו"ד סימן קסב סעיף ד

ה. מלוה אדם לאריסו סאה בסאה לזרע, בין קודם שירד האריס לשדה בין אחר שירד^מ.

במד"א במקום שנהגו שיתן האריס הזרעים משלו, אבל במקום שדרך בעל הקרקע לתת הזרעים^נ אם כבר ירד האריס לשדה, אסור.

י. היינו שלא חייב עצמו בקנין אחר רק בדברים, כמ"ש בחו"מ סי' ר"ד וסי' ר"ט סעיף ו'.

וכתב הט"ז דאין להקשות הרי זה קרוב לשכר ורחוק מן ההפסד ומטעם זה הצריכו בסי' קע"ג סעיף י"ג שיקבל עליו אחריות הזול, תירצו בזה התוס' שבפסיקה על הפירות אין שייך לומר קרוב לשכר וכו' כיון דאי בעי המוכר אכיל להו לאותם פירות ויתן לו פירות אחרים, משא"כ בההיא דבסי' קע"ג שחבית ידועה ומבוררת קנה ממנו. ועיין בחו"מ סי' קפ"ב סעיף ו'.

כ. נוטל כשער הזול, שיכול לומר לו לתקוני שדרתיך וע"כ אפי' בסתם כפירוש רש"י בדף ס"ג ע"א ד"ה מאי לקח. ועיין בגאון באות י"א.

ל. מהא דאמר רב אחא בריה דרבא לרב אשי, וכפי' רש"י שם בדף ע"ב, דהשליח פשיטא דאין צריך לקבל עליו מי שפרע שהרי אין זה שלו, וגם המשלח אין צריך לקבל דיכול לומר לתקוני שלחתי את שלוחי ולא לעוות ושהיה לו לפסוק כשער הזול. ט"ז ס"ק י'.

מ. משנה דף ע"ד ע"ב וכרב אידי לרבא.

נ. ברייתא שם. וכתב הט"ז בס"ק ו' הטעם דאם כבר ירד האריס אסור שהרי ההיתר שיש באריס ללות מבעה"ב סאה בסאה משום שאין כאן הלואה רק שזה כאילו התנה שיטול בעה"ב הסאה הראשונה משדה שלו, וזה מועיל דוקא אם נעשה בתחילת ירידתו של האריס לקרקע שנוכל לומר על דעת כן ירד וקיבל עליו כך אבל אם כבר מוחזק בה ומלוה לצורכו הוא כאחר ואסור, מ"מ אם הוא במקום שהאריס נותן הזרע וכל זמן שלא נותן יכול בעה"ב לסלקו, בזה יכול להלוות אע"פ שירד כבר כיון שאינו יכול לקיים מה שמוטל עליו ובעה"ב יכול לסלקו הוה כאילו יורד מחדש לתוכה אחר ההלואה, אבל במקום שבעה"ב נותן הזרע ולא יכול לסלקו אף אם לא יתן הזרע, האריס אסור לו להלוות סאה בסאה.